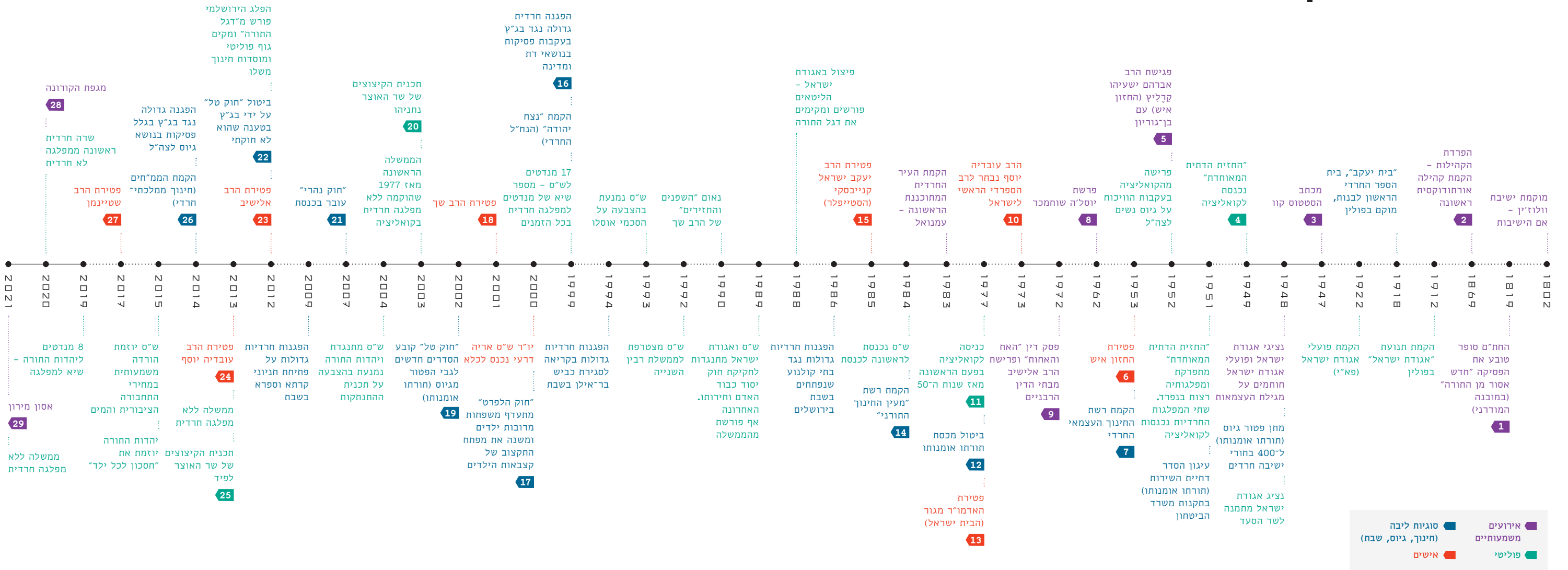

החרדים, הציונות והמדינה - תחנות בזמן

■ אירועים משמעותיים
 ■ סוגיות ליבה (חינוך, גיוס, שבת)
 ■ אישים
 ■ פוליטי

- 1** פסיקה של החת"ם סופר, רב הונגרי ידוע, שהפכה לסמל רעיוני של האורתודוקסיה, שיעקרו - התנגדות לשינויים בהלכה ובאורח החיים.
- 2** הפרדת קהילות רשמית ראשונה מהקהילות הליברליות, הקמת האורתודוקסיה בפועל.
- 3** המכתב, שנשלח על ידי ראש הסוכנות היהודית דאז דוד בן-גוריון לאגודת ישראל, הניח בפועל את הבסיס להסדרי הדת והמדינה. עסק בארבעה תחומים: שבת (יום המנוחה הרשמי), כשרות (כל מטבח "ממלכתי" יהיה כשר), חינוך (אוטונומיה לזרמים ו"מינימום של לימודי חובה" שייקבעו על ידי המדינה) ונישואים וגירושים (הכשרת מונופול הרבנות הראשית לישראל בענייני אישות).
- 4** הרשימה הורכבה משתי המפלגות החרדיות "אגודת ישראל" ו"פועלי אגודת ישראל" ושתי מפלגות הציונות הדתית "המזרח" ו"הפועל המזרחי".
- 5** הפגישה, שנערכה בביתו של החזן איש, נסובה סביב השאלה איך "יכולים אדוקים ובלתי אדוקים להיות בחיאום ושיתוף פעולה במדינת ישראל", כפי שהוגדר בהודעה לעיתונות שהוציאה לשכת ראש הממשלה בסיומה. החזן איש השתמש בפגישה זו בפעם הראשונה במשל העגלה המלאה והעגלה הריקה כדי להסביר את חפיסת היהדות החרדית (העגלה המלאה) את זו הציונית (העגלה הריקה).
- 6** אחד מ"גדולי הדור" הליטאים.
- 7** בניגוד לזרמי החינוך האחרים שפעלו בארץ עוד בתקופת המנדט, הזרם החינוכי של אגודת ישראל קיבל הכרה רשמית רק ב-1948 והאוטונומיה שלו הייתה מעוגנת בין היתר במכתב הסטטוס קוו ששלח בן-גוריון.
- 8** במרכז הפרשה עמד ילד שסבו החרדי, שהילד נמסר לאחריותו, סירב להחזירו להוריו בשל אורח חייהם החילוני. יוס'ה הוסתר במקומות שונים בארץ, הוברח אל מחוץ לישראל והוחזר בסופו של דבר להוריו באמצעות פעולה של המוסד. הפרשה עוררה דגשות עזים בציבוריות הישראלית וגרמה לגילויי איבה כלפי הציבור הדתי בכלל והציבור החרדי, שנתפס כאחראי לחטיפה, בפרט.
- 9** במרכז הפרשה עמדו אח ואחות שהוכרזו כמזדמים ועל כן פסולי חיתון, משום שאמם גינשה לאיבהם בלי להתגרש מבעלה הראשון שהיה נוצרי שהתגייר אך "כשרות" גיורו הוטלה בספק. אחרי מספר דיונים, הכרעות דין רבניות וסערה פוליטית שעורר המקרה, כינס הרב הראשי שלמה גורן בית דין מיוחד שפסק כי האח והאחות אינם מזדמים ויכולו להתחתן עם בחירי לבם. הפרשה נחשבה לקו פרשת המים ביחסים של החרדים עם הרבנות הראשית ובמידה מסוימת עם המדינה עצמה.
- 10** לראשונה - רב ראשי חרדי.
- 11** כחלק מ"המהפך" בו נבחרה לראשונה מפלגת הליכוד בראשות מנחם בגין לשלטון.
- 12** המכסה עמדה עד אז על כמה מאות בודדות בלבד. החל משנה זו חלה עליה גדולה בכמות האברכים שנשארים בישיבה לאחר גיל 18, וירידה מקבילה בתעסוקת גברים חרדים.
- 13** אחד מ"גדולי הדור" החסידיים.
- 14** עד להקמתה, היה "החינוך העצמאי" של המגזר הליטאי רשת החינוך החרדית היחידה. "מעין החינוך התורני" הוקמה לאחר טענות של שנים רבות על קיפוח על רקע עדתי בתוך החינוך החרדי.
- 15** אחד מ"גדולי הדור" הליטאים.
- 16** דיני ירושה על פי החוק ולא על פי ההלכה, ואיסור פסילת נציגים רפורמים וקונסרבטיבים במועצות הדתיות.
- 17** החוק בוטל ב-2003 וקצבאות הילדים השתנו לאורך השנים. היום, סכומי קצבת הילד הראשון והילד החמישי ומעלה זהים, בעוד שסכום הקצבה על הילדים השני עד הרביעי גבוה מעט יותר.
- 18** אחד מ"גדולי הדור" הליטאים.
- 19** לראשונה חקיקה שמעגנת את הפטור מגיוס לומדי תורה וקובעת תבחינים והגבלות לחוק זה, במגמה לעידוד תעסוקה.
- 20** קיצוץ בקצבאות ילדים, ובחלק גדול מקצבאות הביטוח הלאומי
- 21** החוק, שהוא למעשה תיקון בחוק חינוך ממלכתי, מחייב את הרשויות המקומיות לממן את מוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים, שרובם חרדים, בשיעור בו מממנת אותם המדינה.
- 22** בוטל בטענה לאי שוויון.
- 23** אחד מ"גדולי הדור" הליטאים.
- 24** "גדול הדור" הספרדי החשוב ביותר.
- 25** קיצוץ משמעותי בתקציב הישיבות ובקצבאות ילדים.
- 26** משרד החינוך הציע לבתי ספר חרדיים לעבור מזרם החינוך העצמאי לזרם חינוך ממלכתי-חרדי, תוך מחויבות ללמד לימודי ליבה.
- 27** אחד מ"גדולי הדור" הליטאים.
- 28** שנת המגפה נחשבת לנקודת שבר חריפה ביחסי המדינה והחברה החרדית. האכיפה הנמוכה של הנחיות המדינה בכל הנוגע לסגרים הכלליים, לריחוק החברתי ולסגירת בתי ספר, ואחוזי ההידבקות, המחלה, והמוות הגבוהים בחברה החרדית, יצרו מחד גל של שנאה והאשמות כלפיה מצד החברה הכללית ומאידך החריפו את האי-אמון שלה במוסדות המדינה.
- 29** האסון האזרחי הגדול ביותר מאז קום המדינה בו נהרגו 45 בני אדם במהלך הלילוח ל"ג בעומר במידון. האסון עורר סערה פוליטית וציבורית כיוון שהתרחש בתנאים פיזיים שהיו מועדים לאסון וידועים מראש שזכו בכל זאת לאישורים רשמיים ומשום ההתנגדות הגורפת של מפלגת הליכוד והמפלגות החרדיות לנטילת אחריות או להקמת ועדת חקירה ממלכתית.